

NORSK VIND AS
Postboks 8034
4068 STAVANGER

Vår dato: 22.03.2024

Vår ref.: 201603097-319 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 21. desember 2022

NVE godkjenner revidert overordnet skjøtselsplan for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til deres oppdaterte skjøtselsplan for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk av 2022, og til deres oversendelsesbrev av 21. desember 2022. Begge dokumenter er vedlagt her.

1. NVEs vedtak

NVE godkjenner den reviderte skjøtselsplanen for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk av 2022 i Bjerkreim og Hå kommuner, Rogaland fylke.

Godkjenningen har hjemmel i vilkåret om utarbeidelse av skjøtselsplan for kystlynghei satt i vårt vedtak om godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) og detaljplan av 20. desember 2017¹, jf. konsesjonsvilkår nr. 8 for hhv. Bjerkreim vindkraftverk datert 2. november 2016², Skinansfjellet vindkraftverk datert 17. desember 2018³, og Gravdal vindkraftverk datert 17. desember 2018⁴. Vedtaket har også hjemmel i vår godkjenning av skjøtselsplan for kystlynghei av 24. juli 2020. Det vises også til vedtak fra Olje- og energidepartementet (OED) av 15. februar 2017 om klage på godkjenning av detaljplan⁵.

Vilkår for godkjenningen:

- Norsk Vind skal forvalte tilskuddsordninger som foreslått i «*Overordnet skjøtselsplan for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk*» (oppdatert versjon 2022) kapittel 9, pkt. 9.2.

1.1. Dere skal orientere grunneiere og rettighetshavere

Vi ber dere om å orientere berørte grunneiere og rettighetshavere om dette vedtaket så snart som mulig. Orienteringsbrevet finner dere vedlagt, og dette vedtaket skal følge med brevet. Dere skal også sende en kopi av orienteringen med tilhørende adresseliste til NVE.

¹ NVE ref.: 201603097-67

² NVE ref.: 200705972-133

³ NVE ref.: 200704242-132

⁴ NVE ref.: 200704242-134

⁵ NVE ref.: 201603097-40

2. Bakgrunn

I vårt vedtak om godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplanen (MTA) den 20. desember 2017⁶ satte vi følgende vilkår vedørende skjøtselfplan for kystlynghei:

- «Tiltakshaver skal utarbeide en skjøtselfplan for kystlynghei, som skal inneholde aktive tiltak for å bevare og fremme kystlynghei i driftsperioden. Planen skal godkjennes av NVE før idriftsettelse av vindkraftverket.»

Norsk Vind sendte inn «Overordnet skjøtselfplan for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk» 18. mars 2020, og ved behandling og godkjenning av planen den 24. juli 2020⁷ satte vi følgende vilkår:

- «Dere skal gjennomføre en ny kartlegging av kystlynghei innenfor planområdet. Kartleggingen skal være av en så god kvalitet og på et tilstrekkelig nivå til at registreringen i Naturbase kan oppdateres.
- Skjøtselfplanen skal oppdateres når det foreligger en ny kartlegging for kystlyngheia innenfor planområdet. Planen skal gi en status for tilstanden og reetableringen av vegetasjon på arealer berørt av utbyggingen av vindkraftverket. Den oppdaterte planen skal forelegges NVE innen utgangen av 2022.
- Konesjonær skal i den oppdaterte skjøtselfplanen komme med forslag til tilskuddsordninger som kan bidra til at en eventuell nedklassifisering ikke gjør at skjøtselfen av kystlyngheia svekkes utover hva den normalt ville gjort.»

NVE mottok rettidig den oppdaterte planen 21. desember 2022.

3. Høring og innkomne merknader

3.1. Høring

NVE sendte planen på høring til Bjerkreim kommune, Hå kommune, Rogaland fylkeskommune og Statsforvaltaren i Rogaland 18. januar 2023. Vi ba Norsk Vind om å orientere berørte grunneiere om høringen. De bekreftet i brev av 20. januar 2023 at grunneiere tilknyttet Bjerkreim vindkraftverk ble orientert om høringen. Frist for å komme med merknader til den oppdaterte skjøtselfplanen for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk var 10. februar 2023. Bjerkreim og Hå kommuner fikk utsatt frist til 28. februar 2023.

3.2. Innkomne merknader

NVE mottok tre merknader til den oppdaterte skjøtselfplanen for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk. Disse er sammenfattet under. NVE konstaterer at Hå kommune ba om utsatt frist for å uttale seg, men ikke sendte merknad til planen. Norsk Vind kommenterte merknadene i brev datert 30. mai 2023, men disse ble ikke mottatt hos oss før 21. juni

⁶ NVE ref.: 201603097-67

⁷ NVE ref.: 201603097-230

2023. Konesjonærs kommentarer ligger ved som tre separate vedlegg. NVE har inkludert Norsk Vinds kommentarer i våre vurderinger under.

Bjerkreim kommune konkluderer i brev av 28. februar 2023 med at skjøtselsplanen og prosessen rundt denne har, både for kommunen, og for de innbyggerne som lever av å bruke arealene, vært med på å øke kunnskapen om naturtypen kystlynghei i området. De mener dette også har gitt en forståelse for hvorfor det av naturhensyn blir lagt avgrensninger på bruk av utmarksområdene. Kommunen mener at samlet sett har trolig ikke vindkraftverket, og heller ikke skjøtselsplanen, vært med på å endre på disse avgrensningene. Eventuell endret arealbruk vil vurderes i forhold til naturmangfoldloven selv om naturmangfoldet er en del redusert nettopp på grunn av vindkraftutbygginga.

Kommunen viser til uttalelse fra grunneierne i området, og har stor forståelse for at grunneierne er frustrerte over at naturtypekartleggingen har definert deres beitearealer helt ned og inn mot jordbruksarealene som utvalgt naturtype. Sett i lys av at det ble gitt tillatelse og bygget ut et vindkraftverk i området, ser kommunen at det er vanskelig for grunneierne å akseptere at landbrukstiltak som bl.a. nydyrking, bygging av landbruksveger og opparbeiding av innmarksbeite skal være utelukket i områdene som nå er definert som kystlynghei. Bjerkreim kommune kommenterer at de har vært imot at disse naturtypene skulle defineres som utvalgte naturtyper med avgrensning av råderetten til aktiv landbruksdrift og bruk til andre formål. De påpeker videre at Klima og miljødepartementet har presisert at utvalgt naturtype ikke er et absolutt vern, men et hensynsområde der arealbruken må vurderes nøye opp mot andre hensyn.

Bjerkreim kommune mener skjøtselsplanen for kystlyngheia setter fokus på kystlyngheia som truet naturområde, og dermed kan fungere som et verktøy for dem i saksbehandling av eventuelle søknader om å utvikle arealene langs veiene i vindkraftverket til jordbruksareal. Kommunen mener også at ekstensiv beitebruk og annen skjøtsel av kystlyngheia blir enklere nå når det er etablert veger i området.

Kommunen er fornøyd med at den nye kartleggingen er mer nøyaktig enn tidligere, men er kritiske til at så mye er vurdert til å ha svært høy kvalitet. De reagerer også på at den nye kartleggingen er gjort helt ned og inn mellom jordbruksarealene (dyrka jord og innmarksbeite) til gårdbrukerne. De mener det burde vært større avstand mellom det som er kartlagt som kystlynghei og de aktive jordbruksarealene. Bjerkreim kommune mener en større avstand her ville gitt bedre grunnlag for samarbeid med grunneierne siden dette ville gjøre det enklere for både grunneiere og kommunen å legge til rette for effektiv landbruksdrift. De trekker fram at det er et nasjonalt mål at matproduksjonen skal økes i Norge, og kommenterer at om gårdbrukerne søker om å utvide jordbruksarealet sitt vil nok kommunen være positive til dette så lenge det er innenfor hjemmeområdene til eksisterende jordbruksareal.

Statsforvaltaren i Rogaland skriver i brev av 10. februar 2023 at de i det store og hele er positive til den oppdaterte planen, men har noen tilbakemeldinger som gjelder temaene tiltakshavers rolle i skjøtselsplanen, revegetering av sterkt endra mark og kystlynghei i lovverket.

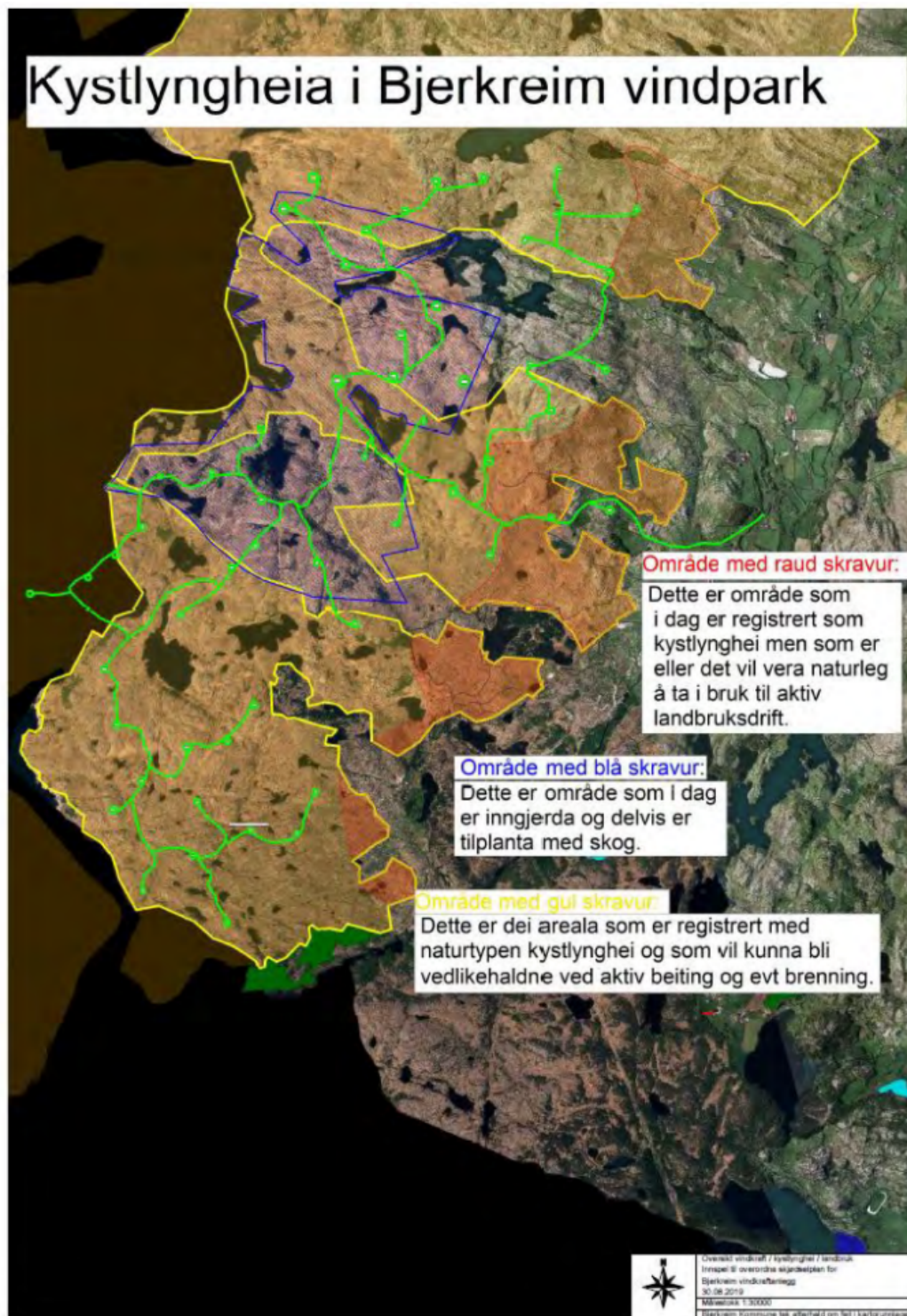
Statsforvalteren mener Norsk Vind inntar en for passiv rolle når det gjelder revegetering av sterkt endret fastmark, dvs. veiskjæringer og -fyllinger. De viser til at det i kapittel 4.2.3. og 6.5. i skjøtselsplanen eksplisitt er omtalt reetablering av sterkt endret fastmark til kystlynghei. De påpeker også at i status til «sterkt endra fastmark» er det omtalt at i enkelte tilfeller er disse omgjort til fulldyrka mark (fig. 6.1 a), og mener dette er i strid med MTA-planen som tilsier at det skal være en naturlig revegetering av slike areal. Statsforvalteren savner en tidsplan for den naturlige revegeteringen. De poengterer at for at kystlynghei skal etablere seg på sterkt endret fastmark må dette forventes å ta flere år. De er særlig bekymret for at MTA-planen gir en åpning for å eskalere etableringsraten dersom naturlig revegetering ikke er tilfredsstillende. De mener at en naturlig revegetering vil ta tid da området er næringsfattig, og at man bør vente minst ti år før en forsøker å endre suksesjonsrytmen fra en naturlig revegetering. Videre omtaler de ulike metoder for hvordan man kan øke tilveksten av kystlynghei. De påpeker at den delen av planen som omhandler restaurering av sterkt endra fastmark bør utvides og utdypes.

Odd Steinsland og Asbjørn Ramsli har på vegne av samtlige involverte grunneiere på Eikeland og Steinsland i Bjerkreim kommune sendt inn uttalelse i brev av 5. februar 2023. De innleder med at de alle er imot at det lages en skjøtselsplan for området. De mener registreringen er utført «over hodet» på grunneierne, og at de burde vært involvert fra starten og da hatt en mulighet til å påvirke kartleggingen. De beskriver at registreringen er gjort som fragmenter inn mellom kulturbeite og dyrket mark. Etter hvert som gårdsbrukene trenger mer areal for å henge med i utviklingen vil de møte kystlyngheia som en brems mot naturlige utvidelser. De påpeker at det i avtalen som grunneierne inngikk med utbygger så skal utbygger kun ha ansvar for egne veger og installasjoner. De mener at grunneierne har full råderett over området til landbruksdrift og annen virksomhet, så lenge det ikke er til ulempe for vindkraftverket.

Videre påpeker de at kartleggingen blant annet favner områder med dyrket mark, beplantet skog og gjødslet innmarksbeite, og at disse arealene nå er definert som kystlynghei. Dette er arealer som det gjennom generasjoner er lagt ned mye arbeid i å utvikle, og de er nå bekymret for hvordan de skal kunne benytte og videreforedle disse arealene i framtiden. De påpeker også at flere av veiene allerede var etablert før vindkraftverket ble bygget ut, og at det vil bli behov for å etablere nye veier når for eksempel skog skal tas ut. Grunneierne er også bekymret for dyrevelferden når skjøtselsplanen legger hindringer for hvilke tiltak de kan gjøre i området for å sikre velferden for dyr på beite og i utmark.

Avslutningsvis påpeker de at de ikke er interessert i å drive skjøtsel av kystlynghei på beskrevet måte, men at de ønsker å ha muligheter til å utvikle det landbruket som allerede drives på Eikeland/ Steinsland.

Til slutt har grunneierne lagt ved et kart som Bjerkreim kommune, i samarbeid med noen grunneiere, laget i 2019 da de gav en uttalelse til skjøtselsplanen. De mener at kartet viser at Bjerkreim kommune i stor grad er på grunneierne sin side når de viser at det er områder som bør over til aktiv landbruksdrift.

Figur 1: Kart sendt inn av grunneierne på Eikeland og Steinsland 5. februar 2023.

4. Skjøtselsplanens formål og NVEs rolle

På side 2 i Norsk Vinds skjøtselsplan av 2022 kan vi lese at «Planen har som mål at tiltakshaver, her Norsk Vind Energi, grunneiere, Bjerkreim kommune og Statsforvalteren skal kunne bruke den <skjøtselsplanen> som et verktøy for å fremme driftsformer som bidrar til å ivareta på kystlyngheia i planområdet for vindkraftverket. Et mål med skjøtselsplanen er at grunneiere eller andre skal kunne få økonomisk tilskudd for aktivt drift i kystlyngheia slik at naturverdiene ivaretas og økes.»

NVEs oppgave er å vurdere den fremlagte skjøtselsplanen, og vurdere om planen og foreslåtte tiltak i tilstrekkelig grad ivaretar nevnte vilkår og føringer gitt med hjemmel i energiloven.

At NVE har myndighet til å vurdere og godkjenne skjøtselsplanen, betyr også at NVE har myndighet til å sette vilkår for godkjenning av skjøtselsplanen, eller ikke godkjenne skjøtselsplanen i det hele tatt.

Ved vurdering av om NVE skal godkjenne skjøtselsplanen kan vi kun ta stilling til innholdet i den planen som konsesjonær har lagt fram. Dette betyr blant annet at NVE ikke kan gripe inn i eller vurdere hvilke avtaler konsesjonær har inngått med aktuelle grunneiere i området. Dette har blant annet følgende konsekvenser for berørte grunneiere i området:

- NVE kan ikke kreve at berørte grunneiere inngår avtaler om skjøtsel av kystlyngheia med konsesjonær. Det er opp til hver enkelt grunneier å inngå avtaler de selv ønsker å inngå. På samme måte er det opp til hver enkelt grunneier å la være å inngå avtaler de ikke ønsker å inngå.
- NVE forholder seg til konsesjonær som er ansvarlig for å ivareta vilkår stilt med hjemmel i energiloven. NVE kan ikke vurdere innholdet i avtalene om leie/bruk av området til vindkraftverk som konsesjonær har inngått med berørte eiere.

5. NVEs vurdering

NVE mener den overordnede skjøtselsplanen for kystlyngheia i Bjerkreim vindkraftverk av 2022 er et godt grunnlag og verktøy for den videre skjøtselen av kystlyngheia i området. I dette kapittelet vil vi kun gå gjennom om de innspillene til skjøtselsplanen hvor det er ytterligere behov for avklaring fra NVE.

5.1. Medvirkning

Grunneierne på Eikeland og Steinsland kommenterer i sin uttalelse av 5. februar 2023 at registreringen er utført «over hodet» på dem, og mener de burde vært involvert tidligere. Norsk Vind kommenterer i brev av 30. mai 2023 at grunneierne har blitt orientert om arbeidet. Blant annet i en epost våren 2022, og et møte hvor det var mulig å komme med innspill høsten 2022. NVE konstaterer at vårt vedtak av 24. juli 2020 ble gjort kjent for grunneierne via epost fra Norsk Vind den 13. august 2020. NVE mottok kopi av eposten samme dag⁸. NVE konstaterer at metoden kartleggingen er gjort etter følger en instruks

⁸ NVE ref.: 201603097-252

utarbeidet av Miljødirektoratet, og at det ikke er mulig å påvirke hvordan selve kartleggingen gjennomføres. NVE mener Norsk Vind i tilstrekkelig grad har tilrettelagt for medvirkning underveis i prosessen. Vi viser videre til at planen er sendt på høring blant annet til berørte grunneiere. Etter NVEs vurdering har det vært gode muligheter til å involvere seg i denne saken.

5.2. Avgrensning av kartleggingen

I vårt vedtak av 24. juli 2020 satte vi følgende vilkår (utdrag) *«Dere skal gjennomføre en ny kartlegging av kystlynghei innenfor planområdet. ...»*. Resultatet av at vi satte vilkår om at hele planområdet skulle kartlegges er at et større areal er kartlagt enn ved tidligere kartlegging. NVE konstaterer at både Bjerkreim kommune og grunneierne er skeptiske til at arealer helt ned mot eksisterende landbruksområder er kartlagt. De mener dette blant annet legger restriksjoner på bruken og framtidig forvaltning av arealene. Se kapittel 5.3. under for vår vurdering av forvaltning av arealer og arealbruk. NVE vil presisere at når det gis konsesjon til et vindkraftverk, gis det tillatelse til å bygge anlegget innenfor et definert planområde. Planområdet er et avgrenset areal (merket på kart vedlagt konsesjonen), som konsesjonær har tillatelse til å bygge anlegget innenfor. Planområdet er derfor en fast referanse formelt (offentlig- og privatrettslig), som er den NVE forholder seg til.

5.3. Ny kartleggingsmetodikk og arealbruk

NVE konstaterer at det er uenigheter blant høringspartene om metoden kartleggingen har blitt utført etter. Da NVE behandlet planen i 2020 var dette også tema, og vi vurderte da at det var behov for å kartlegge kystlyngheia på nytt. Vi satte vilkår om dette, og at Norsk Vind skulle involvere Fylkesmannen, nå Statsforvalteren, ved valg av kartleggingsmetodikk. Vi satte også krav om at kartleggingen skulle være av så god kvalitet og på et tilstrekkelig nivå til at Naturbase kunne oppdateres.

NVE mener Norsk Vind, med den nye reviderte skjøtelsesplanen av 2022, har imøtekommet vilkåret om kartlegging. Kystlyngheia i hele planområdet for vindkraftverket er kartlagt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks for 2022, og Naturbase er oppdatert Naturbase kart (miljodirektoratet.no).

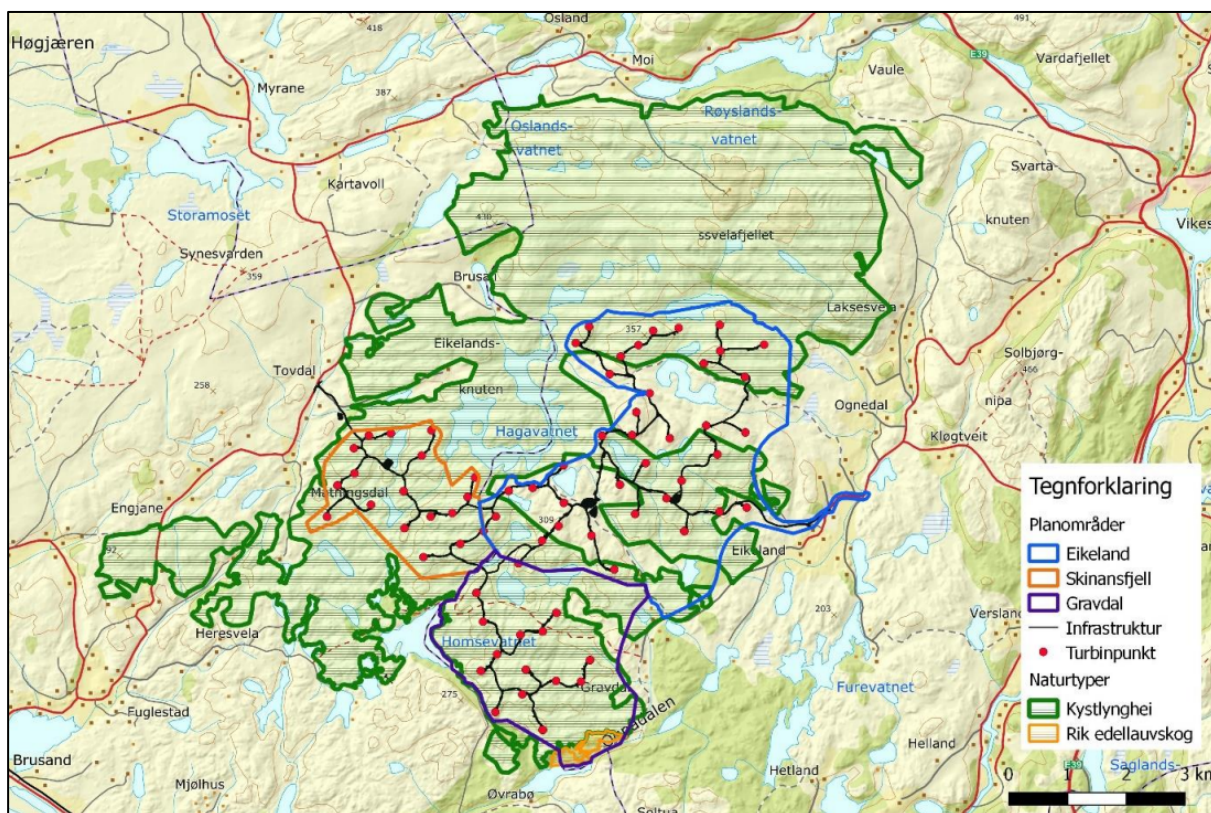
Det at høringspartene er uenige om metodikken og særlig om resultatet av kartleggingen, og hva dette eventuelt betyr for videre bruk av arealene, er forståelig. Kommunen, grunneierne, Statsforvalteren og konsesjonær har ulike ståsted og interesser i saken.

NVE konstaterer at Norsk Vind i løpet av 2022 fikk gjennomført en kartlegging av hele planområdet, og at dette ble gjennomført med fokus på kartlegging av viktige naturtyper. Konsesjonær beskriver at det også ble søkt spesielt etter sjeldne arter i naturtypene, og fremmedarter ble registrert, da dette er en del av metoden for naturtypekartlegging. Videre skriver Norsk Vind i oversendelsesbrevet av 21. desember 2022: *«Begrepet «kvalitet» som benyttes i metodikken anvendt i den nye registreringen (Miljødirektoratet, 2022) er ikke helt analogt til begrepet «verdi» som ble benyttet i den foregående kartleggingsmetodikken (DN håndbok 13). Oppløsningen og detaljgraden i den nye registreringen er også betydelig høyere enn hva som var tilfelle før. Resultatene er derfor ikke direkte sammenliknbare.»* og videre: *«Resultatene fra den nye kartleggingen viser at en ny verdsetting av kystlyngheien i*

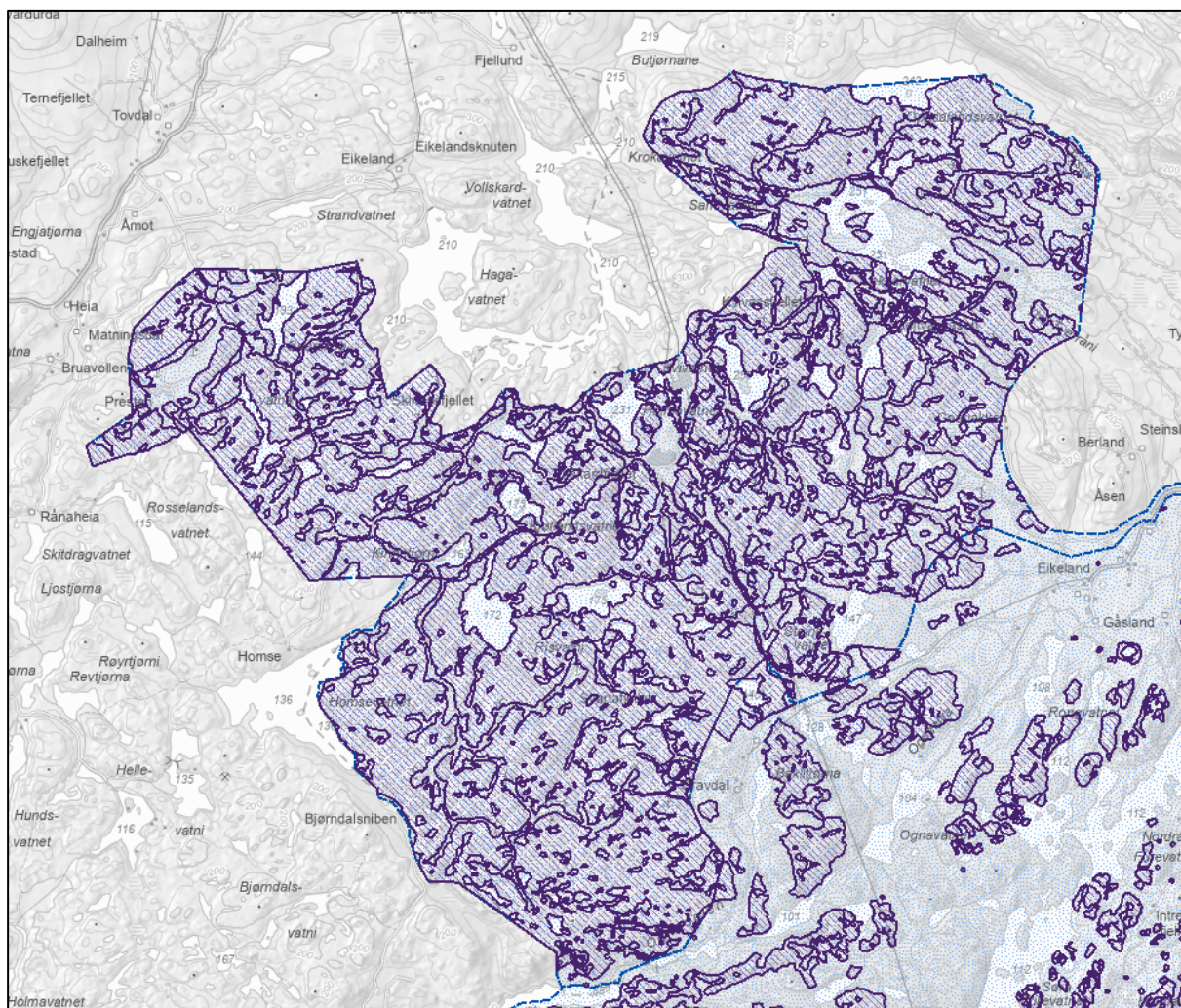

planområdet ikke nødvendigvis medfører nedgradering av kystlyngheias kvalitet. Dette skyldes i første rekke at områdene som er berørt av utbyggingen ikke lengre inngår som en del av kystlyngheia. Etableringen av vindkraftverket bidrar derfor ikke til reduksjon av kystlyngheias tilstand, men påvirker kvaliteten kun gjennom arealtap og eventuell fragmentering av kystlyngheiområder. På den annen side er arealene som er registrert som kystlynghei så store, og graden av naturmangfold så stort, at de fleste områder likevel vil oppnå høyeste grad av kvalitet.» I skjøtelsesplanen har Ecofact påpekt på side 44 «... at små lokaliteter, < 50.000 m², som er fragmentert som følge av etableringen av vindkraftverket, helt sikkert får lavere lokalitetskvalitet enn de ville fått dersom vindkraftverket ikke var etablert.» (Ecofacts understrekning).

Siden den nye metodikken ikke tar med områder som er berørt av utbyggingen blir kartleggingen mer fragmentert enn tidligere. I skjøtelsesplanen av 2020 var den viktige naturtypen vist til å dekke det meste av planområdet, se Figur 2 under. Den nye kartleggingen er vist i Figur 3.

Figur 2: Kart hentet fra Norsk Vinds skjøtelsesplan av 2019 hvor utbredelsen av kystlynghei er vist. Kartleggingen var hentet fra Naturbase.

Figur 3: Kartutsnitt hentet fra naturbase 17. januar 2024 hvor utbredelsen av kystlynghei er vist med lilla skravur. Blanke/småprikkete flater er arealer som ikke er definert som kystlynghei.

NVE konstaterer at registrering etter den nye metodikken resulterer i en mer fragmentert kartlegging av kystlyngheia, og at verdien av naturtypen blir høy siden mange av arealene er store og sammenhengende, og graden av naturmangfold er stort. Vi konstaterer også at Ecofact påpeker at mindre lokaliteter som er fragmenterte på grunn av kraftverksutbyggingen får lavere verdi enn om kraftverket ikke var bygget ut. Vi forstår dette som at kystlyngheia i området med vindkraftverket er nedgradert som følge av etableringen, og at om kraftverket ikke var bygget ville registreringen av kystlyngheia etter den nye metodikken fått en høyere lokalitetsverdi.

Kommunen skriver at de er fornøyde med at den nye kartleggingen er mer nøyaktig, men kritiske til at flere store områder er vurdert til å ha «svært høy kvalitet». Grunneierne har også reagert på at arealer som de mener ikke er åpenbare kystlyngheiområder nå er definert som kystlynghei, og opplever at den nye kartleggingen legger restriksjoner på bruk av de arealene. De mener også at det er kritikkverdigg at arealer som de har brukt flere år på å skjøtte gjennom beplantning, beite mv. nå er beskrevet som fremmedelementer og en trussel mot kystlyngheia. Grunneierne mener også at det ikke legges til rette for god dyrevelferd siden dyrene ikke kan føres i områder definert som kystlynghei. Kommunen

peker på at den gamle registreringsmetodikken blant annet tok hensyn til at for eksempel åpenbare skogsarealer ble tatt ut og gitt en lavere verdi.

Høringspartene reagerer på at kartleggingen favner områder som de selv ikke vurderer som kystlynghei, og da områder som de forvalter på annet vis enn tradisjonell skjøtsel av kystlynghei. Norsk Vind kommenterer at det kan oppstå uklarhet når for eksempel et område som framstår som skog, etter den nye kartleggingsmetodikken klassifiseres som kystlynghei. Miljødirektoratets instruks sier «... at ethvert område med kystlyngheiarter skal klassifiseres i henhold til den registrerte naturtypen.» Dette betyr at om naturtypen kystlynghei registreres i skogbunnen vil området registreres som denne naturtypen selv om det vokser trær der. NVE har forståelse for at dette skaper kritikk og uro.

Som gjengitt i kapittel 0 har Norsk Vind presisert at skjøtelsesplanen er et verktøy for å fremme driftsformer som kan bidra til å ivareta kystlyngheia i planområdet. Det er ikke et krav at planen skal gjennomføres. NVE minner om at selv om et område er registrert som naturtypen kystlynghei betyr ikke det at dette er et vern av arealene. Bjerkreim kommune peker også på det i sin uttalelse, og skriver: «Det har likevel seinare vorte presisert frå Klima og Miljødepartementet at utvalgt naturtype ikkje er noko absolutt vern, men eit hensynsområde der arealbruken må vurderast nøye opp mot andre omsyn.» Grunneier står fritt til å søke kommunen om bruksendring på egen eiendom.

5.4. Konesjonærs rolle, ansvar og muligheter

Statsforvalteren mener Norsk Vind inntar en for passiv rolle i skjøtelsen av kystlyngheia, og særlig med tanke på de naturkvalitetene som har gått tapt i forbindelse med utbyggingen av vindkraftverket. Statsforvalteren mener Norsk Vind må ta en mer aktiv rolle for å få til reetablering av kystlynghei på berørte arealer etter utbyggingen av kraftverket. Flere av disse arealene er nå karakterisert som «sterkt endret fastmark». De peker på at den godkjente MTA-planen legger opp til naturlig revegetering, og de minner om at dette kan ta opptil ti år. Statsforvalteren mener at siden viktige naturtypekvaliteter har gått tapt etter utbyggingen skal Norsk Vind ta en mer aktiv rolle for å reetablere kystlynghei på arealene som nå er kategorisert som «sterkt endret fastmark». De viser til at dette er omtalt i skjøtelsesplanens kapittel 4.2.3 og 6.5. Statsforvalteren er videre bekymret for at MTA-planen åpner for å eskalere etableringsraten dersom naturlig revegetering ikke er tilfredsstillende. Blant annet viser de til at noen arealer er gjort om til fulldyrka mark noe de mener er i strid med MTA-planen om at det skal være naturlig revegetering. Statsforvalteren er også bekymret for at Norsk Vind skal øke suksessjonsraten ved tilsåing, og at den naturlige revegeteringen ikke får nok tid til å etablere seg. NVE viser i denne forbindelse til at tilsåing har vært tema i NVEs brev av 1. februar 2023⁹, 30. mai 2023 og Statsforvalterens brev av 15. februar 2023¹⁰. Vi vil inkludere våre kommentarer til dette i det videre.

Norsk Vind kommenterer Statsforvalterens merknad i brev av 30. mai 2023, se også vedlegg. Konesjonær mener godkjent MTA-plan og NVEs vurdering av foreslåtte tiltak i skjøtelsesplanen ivaretar hensynet til restaurering av sterkt endret mark tilstrekkelig. Det er

⁹ NVE ref.: 201603097-304

¹⁰ NVE ref.: 201603097-311 og Statsforvalterens ref.: 2021/4497

i planen blant annet foreslått aktivt søk og rydding av fremmede arter, registrering av status på eventuelle fremmede arter, samt status på kystlyngheia langs veier og oppstillingsplasser. NVE er enig med Norsk Vind i at godkjent MTA-plan, og revidert skjøtelsplan for kystlyngheia, til sammen ivaretar hensynet til istandsetting av arealer som ble direkte berørt av utbyggingen av kraftverket. NVE har også forståelse for at Statsforvalteren er bekymret for at berørte arealer tilsås og/eller gjøres om til annen arealbruk, som for eksempel beiteareal mv. I noen tilfeller har NVE gitt tillatelse til å så arealer som har vært utsatt for erosjon og hatt dårlig tilvekst. Dette har vært avklart med aktuell kommune og grunneier. NVE minner om at eventuelle tiltak med tilsåing må søkes NVE, og at eventuell bruksendring må søkes kommunen.

Statsforvalteren skriver også at de er nysgjerrige på hvordan Norsk Vind har tenkt å implementere rådene fra skjøtelsplanen i sitt eget arbeid for å ivareta en utvalgt naturtype som kystlynghei. Norsk Vind skriver i sine kommentarer at de ønsker aktiv drift av kystlyngheia, men at de ikke har anledning til å selv aktivt gjennomføre skjøtsel på andres eiendom. De kan heller ikke hindre grunneier i å søke om bruksendring på egen eiendom. NVE konstaterer at Bjerkreim kommune skriver at de i flere tilfeller vil være positive til utvidelse av jordbruksareal om dette er innenfor det kommunen regner som hjemmeområdet.

NVE vil påpeke at Norsk Vind har krav om å etablere et internkontrollsystem for å følge opp miljø og landskap ved energianlegg¹¹ (IK-energi). I dette systemet forventer NVE at konsesjonær legger inn rutiner for å følge opp hvordan revegeteringen på berørte arealer utvikler seg, hvordan tiltak om fremmede arter gjennomføres og kontrolleres (omtalt over), og hvordan status på utviklingen av kystlyngheia går.

5.5. Tilskuddsordninger og aktive tiltak

I vårt vedtak av 24. juli 2020 satt vi vilkår om at konsesjonær skulle *«(...) komme med forslag til tilskuddsordninger som kan bidra til at en eventuell nedklassifisering ikke gjør at skjøtselen av kystlyngheia svekkes utover hva den normalt ville gjort.»* I skjøtelsplanens kapittel 8 har Norsk Vind redegjort for ulike eksisterende tilskuddsordninger, og i kapittel 9 fremgår forslag til supplerende tilskuddsordninger som konsesjonær får ansvaret for. Ordningene er også beskrevet i Norsk Vinds oversendelsesbrev av 21. desember 2022, se vedlegg. NVE merker seg at ingen av høringspartene har kommentarer tilskuddsordningene.

NVE legger til grunn at det er Norsk Vind som skal forvalte deres egne foreslåtte tilskuddsordninger, og at dette skal gjennomføres slik det kommer frem av skjøtelsplanens kapittel 9. punkt 9.2. Norsk Vind beskriver at en forutsetning for deres tilskuddsordning til en godkjent skjøtelsplan, med innvilget støtte fra aktuelle myndigheter, er at myndigheter som Statsforvalteren i Rogaland *«... følger opp skjøtselen etter oppsatt tidsplan i skjøtelsplanen, og at kvaliteten på skjøtselen er god slik at kystlyngheias kartlagte naturverdier minst opprettholdes eller bedres. Dersom dette ikke er*

¹¹ Energilovforskriften § 3-7

tilfelle, bør skjøtselen justeres for å nå målene i planen.» NVE er enige med Norsk Vind i dette.

Norsk Vind beskriver i oversendelsesbrevet at de har *«vurdert det hensiktsmessig å avstemme krav og forventninger for håndheving og praktisk gjennomføring av de foreslåtte tiltakene og tilskuddordningene med Statsforvalteren.»* NVE mener det er positivt at konsesjonær har dialog med Statsforvalteren om dette, og vil oppfordre til videre dialog når tilskuddsordningen skal forvaltes.

NVE mener Norsk Vind har imøtekommet vilkåret ved å foreslå tilskuddsordninger som kan bidra til at en eventuell nedklassifisering ikke gjør at skjøtselen svekkes utover hva den normalt ville gjort om ikke kraftverket var etablert. NVE vil sette vilkår om at Norsk Vind skal forvalte tilskuddsordninger som foreslått i overordnet skjøtselsplan for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk (oppdatert versjon 2022) kapittel 9, pkt. 9.2.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se informasjon om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Anne Johanne Kråkenes
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

NORSK VIND AS

Kopimottakerliste:

ROGALAND FYLKESKOMMUNE
STATSFORVALTAREN I ROGALAND
Bjerkreim kommune
Hå kommune

Vedlegg:

Norsk Vinds oversendelsesbrev til skjøtselsplan for kystlynghei

Norsk Vinds oppdaterte skjøtselsplan for kystlynghei i Bjerkreim vindkraftverk

Norsk Vinds merknader til Statsforvalterens høringssvar

Norsk Vinds merknader til grunneiers høringssvar

Norsk Vinds merknader til Bjerkreim kommunes høringssvar

NVEs godkjenning 24.7.2020 av skjøtselsplan for kystlynghei i Bjerkreim kommune

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 4 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.